

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ Ս Ի ՕՐՇՆՈՒԹԻՒՆ ԽԱՂՈՂԻ

«Պատկերա զՏե Ի Բոյոց արդար վասակոց»
(ՍՈՒԱԳ, Գ. 9):

ԱՂՁՆ ՈՒ ՏԵՂԸ

Վերափոխումը գլխավորն է Ս. Աստուածածնի հոթը տանիքին: Եթե այդ տեղում չի, ճարտար է: Այդ օր խաղողի օրհնութիւնը կը կատարուի: Ուրեմն բացառիկը Աստուածածնի և Խաղողօրհնէքի կապը:

«Պատկերա զՏե Ի Բոյոց արդար վասակոց», կը պատկերի իմաստունը:

Աստուածածինը կ'օրհնուի աւելի քան ութ տարեկան, ութ հերթ, ութ անգամ, մասնաւոր՝ Վերափոխման օրին:

Ս. Աստուածածնի անունով ամէն տեղ Վանդնած են եկեղեցի և տաճար: Անոր անունը կը կրեն անհամար հաստատութիւններ՝ վանք, անապատ, կոթանոց, որբանոց, ծերանոց, հիւանդանոց, դարմանատուն, վարժարան և դպրանոց: Կանանց համար ամէնէն շատ սիրուած և տարածուած անուններէն մէկը Մարիամ է:

Հաւատացեալները սովորաբար Աստուածածնի անունով մատաղ կը զենուն, ողորմութիւն կը բաշխեն, մո՛ժ կը վառեն, բարիք կը գործեն, աղօթք և ուխտ կ'ընեն:

Այս ամէնը անոր համար որ, ինչպէս եկեղեցին կը հռչակէ, Աստուածածինը գերազանց արարած մըն է. վեր, քարէր բոլոր սուրբերէն, վար և խոնարհ միայն Ամենասուրբ Երրորդութենէն: Ուստի ան իր ստեղծարար սուրբ մը չէ որ կը տօնուի, այլ իր Աստուածամայր՝ մայրը Տէր Բիսուսի Բրիտանիայի կը փառաբանուի:

Աստուածածինը հզօր միջնորդ մըն է մեղքերէ սրբաւելու և ազատ մնալու, կեանքի դժուարութիւնները լուծելու, առօրեայ վիշտերն ու տառապանքները մեղմելու, բաղձաքոյտած այս կամ այն շնորհքին արժանանալու:

Ուստի հաւատացեալներ Աստուածածնի բարեխօսութեան կ'ապաւինին, անոր պաշտպանութիւնը կը խնդրեն իր գթութեան մայր, սրբութեան տաճար, յաջողութեան դուռ և համբայ:

Աստուածածինը կը գերազանց բոլոր կիները, բոլոր մայրերը. ուստի իրաւամբ կը հանգիստանայ:

Հրեշտակ ի մարդկանէ, մարմնացեալ Բերդէի, երկնաւոր արքայուհի՝, մարգարէութիւն և ծիրանաղեաց հրաշափառագոյն կոյս, կոյս և մայր, մայր և կոյս, աղա. խնի Քրիստոսի և բարեխօս աւետարհի՝:

ՎԵՐԱՓՈՒՄԻՄՆ

Երբ անձ մը Աստուծոյ և մարդոց աչքին կ'օժտուի այս կարգի շնորհներով, դժուար է որ սովորական վախճան մը աւանդուի:

Ասկէ՝ Եկեղեցւոյ մէջ ծագումը Տիրամօր ննջումին և վերափոխման աւանդութեան, մասնաւորաբար Ե. Պարէն յիտոյ, Աստուածածնի և Աստուածամայր՝ Կոչնիկեան հաստատութեամբը եփհոսի Ս. Ժողովին (431), չհաշուէ Տիրամայր Ս. Կոյսին իրապէս ձնողն ու մայրը ըլլալը Տէր Երուսաղիմ:

Ըստ Շարականի, երբ Տիրամայրը կը ննջէ մահուան քունով, առաքեալներն ու իւղաբեր կիները, հաւատացեալներս բազմութեան հետ, վառուած լահիրով և անուշաբոյր խնկեղէններով կը հաւաքուին անոր գերեզմանին դուռը՝ Գիթսեմանի: Ամէնքը միասին սաղմոսով և օրհներգութեամբ, աղօթքով և արցունքով կը յայտեն իրենց սէրն ու յարգանքը: Ահա այդ միջոցին կը թուի թէ արարիչն Աստուած հրեղէններու բազմութեամբ կ'հրէ Տիրամօր գերեզմանին վրայ: Եւ Ս. Կոյսը ամպիղէն կառքով կը սլանայ վեր՝ օդին մէջ, կը համբարնայ երկինք և կը մտնէ եթերաշերտէն խորանը, շրջապատուած իմաստուն կոյսերով, վեցթեւ եան սերովբէններով և քերովբէններով: Ան երկինքի մէջ փառակից կը լինի Աստուածօրդուոյն:

Նարեկ, Բան 2: Շարական:

Շարական Վերափոխման Ս. Աստուածածնի — Վերափոխման Ս.

Աւանդաբար հասած Տիրամօր այս երանական վախճանն է որ կը կոչուի և կը տօնուի Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի անուանով:

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԽԱՂՈՂԻ

Աստուածածնի տօնին կը կատարուի աւանդական օրհնութիւնը խաղողի: Կարգը տեղին է:

Ձի տաննայն ճուրջ բարիք ևւ ամենայն պարգեւէ կատարեալքի վերուստ ևն իջեալք:

Աստուծոյ առած բարիքները անհամար են և պարգէնները բազում: Մարդիկ կը վայելեն զանոնք. աւստի իբր նշանակ սիրոյ և երախտագիտութեան, սոգորաբար իրենց վաստակին առաջին բերքը — պտուղ, արմաթք, կենդանի, դրամ, զաւակ — ընծայ և պատարագ կը մատուցանեն Աստուծոյ:

Աբէլի ընտրեալ զոհը հաճոյ եղաւ Աստուծոյ:

Նոյնպէս եղան հայր Սրբահմինք՝ իսահակ որդին, Յովակիմին և Աննային՝ միամօր դուստրը Մարիամ, որ առնարին մէջ տաճարացաւ: Եւ Աստուած յանձին Յիսուս Որդիին տնոր մէջ տաղաւարեցաւ անճարելի տնտրատ յղութեամբ: Ս. Կոյսը եղաւ Աստուածածին, Աստուածամայր, Տիրամայր:

Ս. Մարիամին Աստուծոյ մօտ գտած շնորհքով օրհնութեան կը փոխուին մեղքի հետեւանքով մարդոց արուած անէնքն ու զատապարտութիւնը:

Ուստի մենք, մեր գտած շնորհներուն և վայելած բարիքներուն փոխարէն, կը մղունք արտայայտելու մեր սէրն ու երախտագիտութիւնը: Աստուծոյ կը նշխարենք մեր վաստակին երախայրթը՝ երկրի բերքին լաւագոյնը՝ խաղող և ցորեն, հունձքի և կութքի եղանակին սկիզբը:

Ս. Աստուածածին մարդոց ծնունդն իրեն Աստուծոյ ընծայութեան նուէրներուն և նուիրեալներուն մէջ ամենէն ընտրին է ու երեւելին:

Աստուծոյ համար տնոր պէս գիրեկան են երկրի բերքերէն ցորենն ու խաղողը, հացը և գինին: Մուրք Պատարագի:

Ուստի վերջին ընթրիքին մեր Տէրը հացն ու գինին կը նուիրագործէ օրհնութեամբ և կու տայ իր աշակերտներուն, նշանակ իր փրկարար մարմինն և արիւնին:

Առե՛ք, կերա՛յք, այս է մարմին իմ...

Արե՛ք ի դմանե ամենեւին, զի այդ է արին իմ:

ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՍՏՈՐՈՒԹԻՒՆ

Շարականը այլաբանական գեղեցիկ պատկերներով կը բնորոշէ Աստուածածնի տեղը, գիրքը և դերը: Յատկանշական են տնոր ստորագիւծները:

Աստուածածինը կը կոչուի անբաւալ ծաղիկ, անդատապարտ եառաւիղ, բանաւոր բարունակ, կեանքի ծառ:

Իսկ Աստուածածնի բերքը՝ Յիսուս Որդին կ'որակուի համեղաճաւակ պտուղ, տնուպառ ողկոյդ:

Ահա բնագիրը ձաւուէն.

Անբաւալ ծաղիկ, անդատապարտ բանաւոր, վերաբուսեալ յարմաթոյն Յեսեայ. եօթնաթիւեան ճեղքեաց հողոյն ընդունաւան. Աստուածածին եւ կոյս:

Համեղաճաւակ պտուղն բանաւոր բարունակ, յորմէ կրեցաւ մեզ ողկոյցն անբաւալ յուրախութիւն ճամկեղոցն՝ ի ճաւաղիսն ծաղոյն զիսութեանն:

Ակներ ևն և իրաւ վերեւ կատարուած նմանութիւնները:

Աստուածածինն է բանաւոր բարունակը որթատուցի, ծառը կեանքի. Յիսուս Որդին է իր բերած տնուպառ ողկոյցը խաղողի:

Ուստի շատ տեղին է և պատշաճ, որ բերքի հասունութեան այս շրջանին, երբ կը կատարուի Աստուածածնի վերափոխման տօնը, լինի նաեւ խաղողօրհնէքը, իբր նշանակ Աստուծոյ հանգէպ մեր սիրոյն և վայելած հոգեւոր ու մարմնաւոր բարիքներուն:

Հատ Շարականին, Տիրամայրը իր սրբակեաց նուիրումով կը հանգիստայ Գերագոյն էին արքա, ծառ կենաց սնմանակն պսղոյն, օտարմակ կտակի բանին, սափոր օսկի երկնային մանանային:

Ս. Մարթ. ԻՁ. 26:

և Շարական:

Հ Ո Գ Ե Կ Ա Լ Ո Ւ Ս Տ

«Եւ լցան ամենեքեան Հոգւով Սրբով»
(ԳՈՐԾՔ, Բ. 4):

Հոտ Հին Ուխտի, Պննակոստէն Զատկէն յիսուսն օր կտք կատարուելիք մեծ տօն մըն էր: Գլխաւոր նշանակութիւնը Սինէական Օրէնքի ստացման տօնն էր, որ կը կոչուէր նաեւ Տօն Երախայրեաց Հնձոց: Իսկ կտրեւոր արարողութիւնն էր նոր հունձքին երախայրիքը Աստուծոյ Տաճարին նուիրել և զօհութիւն մատուցանել Ամենակալին:

Առաքեալներ, աշակերտներ և հաւատացեալներ Ս. Կոյսի գլխաւորութեամբ, թուով մօտաւորապէս 120 հոգի, հաւաքուած էին Սինի վերնատան մէջ, ուր Քրիստոս կատարած էր իր վերջին ընթրիքը և հաստատած Վարմնոյ և Արեան Հաղորդութեան Սուրբ Խորհուրդը:

Քրիստոսի խոստումին համաձայն, Մխիթարիչ Ս. Հոգին Աստուծոյ կողմէ պիտի զրկուէր առաքեալներուն, զանոնք աստուածային շնորհներով ամրապնդելու, զօրացնելու, քաջալերելու և լուսաւորելու:

Եկեղեցական արժանի երեք հրահալիքներ կը յիշէ Ղուկաս. —

Ա. — «Հնչիւն յերկնից՝ եկեալ իբրեւ սաստիկ հոգմոյ»:

Բ. — «Բաժանեալ լիցուք իբրեւ ի հրոյ»:

Գ. — «Սկսան խօսել յայլ լիցուս»:

Ս. Կոյսին տրուած այս և նման ստորագելիներ, ինչպէս նաեւ անոր խաղողի բարունակին հանգիստութիւնը, սքանչելի այլաբանութեամբ կը պատկերացնեն Ս. Աստուածածնի զերն ու դէմքը փրկագործութեան տնօրինական ընթացքին մէջ:

Ուրեմն մինչ այլ, մասնաւորաբար Ս. Աստուածածնի վերափոխման տօնին, խաղողի օրհնութեամբ, Յովակիմի և Աննայի սրտաբուրդի նուիրաբերութեամբ և հաւաքով փառաբանենք զԱստուած, աղ-

երկինքէն եկած հնչիւնը միայն վերնատան մէջ և անոր տնօրինական շրջապատին զգալի էր և ոչ թէ քաղաքին մէջ: Փոթորիկ կոչուելու չափ սաստիկ եղած էր հովը, որովհետեւ Ղուկաս կը գրէ. «Ելից զամենայն տունն յորում նստէին» (Գործք, Բ. 2):

Երկրորդ հրահալիքին մէջ՝ հրեցած հրեղէն լիցուները անշուշտ փոքրիկ բացեր էին, որովհետեւ անոնց չափին մօտին ոչինչ կ'ըսէ Ղուկաս, այլ միայն զանոնք լիցուներու նմանութեամբ կը նկարագրէ: Այս տօնը Նոր Ուխտի հաւաքման յիշատակը հղաւ և բանական հրախայրիքներ Վստուծոյ ընծայուեցան, Քրիստոնէական եկեղեցւոյ անդրանիկ քարոզիչները խօսեցան և մկրտուեցան Ս. Հոգիով:

Երրորդ հրահալը բոլորովին կը տարբերի միւս երկուքէն: Առաքեալներ և հաւատացեալներ Ս. Հոգիով լիցուելով՝ երկային նոր շնորհք մը ստացան, զօրացան և քաջալերուելով սկսան ուրիշ լիցուներ խօսիլ: Սնոնք ոչ թէ իրենց սեղան լիցուն կը խօսէին, այլ ներքին ներշնչման ազդեցութեամբ. «Երպէս և Հոգին տայր բարբառել նոցա» (Գործք, Բ. 4): Իրենց խօսածը պարզապէս օրհնութեան լիցուն և փառաբանութիւն էր, ուղղուած Աստուծոյ, որովհետեւ կը խօսէին «Ջմեծամեծն Աստուծոյ»:

Առաքեալներուն տարբեր լիցուներով զԱստուած փառաբանելու տօնն, Երուսաղէմի մէջ քաղմաթիւ երկիրներէ եկած ուխտաւորներ, ճամբորդներ և գաղթա-

րէրը մեր վայելած բոլոր շնորհներուն, աղօթելով. —

Մայր սուրբ սեմնչելի լուսոյն ... Աղայեա վասն մեր գառ ի քեզ գաւառացեալն Աստուած անցուցանել յերկր մերում ըզգաղցր բոլորմիկ աղբերաց, գաւառ պողաբերութիւն բուսոց եւ ծնկոց, առ ի գաւառալի լինել ամենայն հաւակաւոր պիտոյից միւրոց:

Ամեն: Լուս, Տէր, եւ ողորմես:

ԶԳՕՆ ԵՊՍ. ՏԷՐ - ՅԱԿՈԲԵԱՆ